

1.5.6 REKE

Carsten Hvingel

carsten.hvingel@imr.no

► Status og råd

Bestanden er sunn og fiskeriet bærekraftig. Mengden av reker har variert betydelig siden fiskeriet startet i 1970 (Figur 1.5.6.1), dels som følge av skiftende fiskeriintensitet, men også pga. naturlig variasjon i rekens levetid. Tross dette har bestanden holdt seg innenfor sikre biologiske grenser.

Mengden reke falt litt fra 2006 til 2007, men samlet sett er bestanden stadig på et relativt høyt nivå. Derfor har ICES videreført de økte anbefalingene fra de siste årene, og fangster i 2008 på 50 000 tonn anses som bærekraftig.

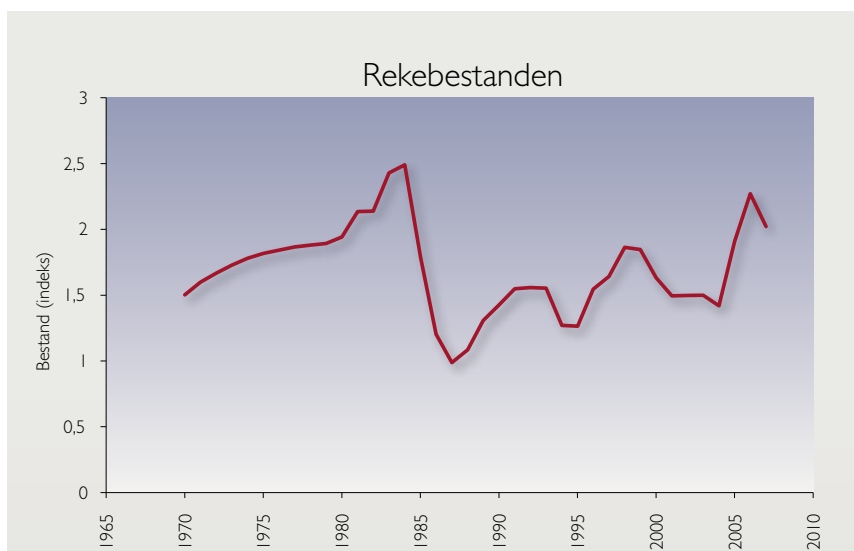
Fiskeri

De årlige fangstene har variert mellom 30 000 og 130 000 tonn (Figur 1.5.6.2), og målt i førstehåndsverdi har rekefisket i lange perioder vært blant Norges tre viktigste fiskerier. Norske fartøyer tar rundt 90 % av den totale kvoten, mens Russland og andre land (primært fra EU) står for resten. Fiskeriet foregår hovedsakelig med store fabrikktrålere som bearbeider og pakker fangsten om bord, klar til videre salg.

Fortjenesten i rekefiskeriet har sunket de siste årene som følge av stigende priser på brennstoff og fallende rekepriser. Mange fartøyer har derfor forlatt fiskeriet, og fangstene har hatt en fallende tendens. I 2007 er fangstene beregnet til ca. 30 000 tonn – dvs. 20 000 tonn mindre enn forskernes anbefalinger.

Øko-sertifisering

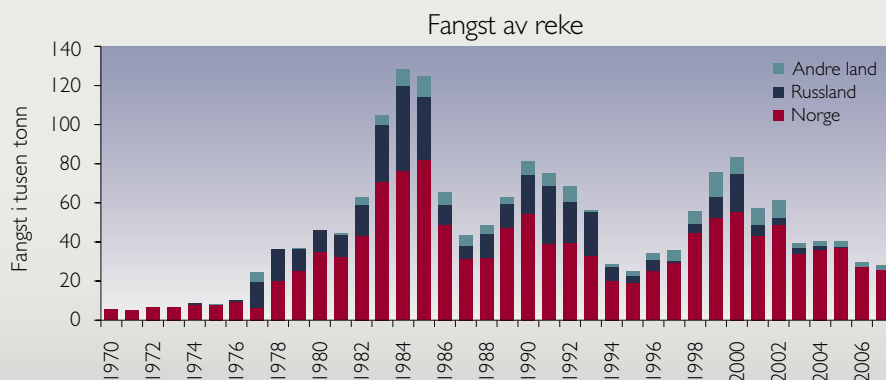
I de senere årene har det vært en stigende interesse fra forbrukerorganisasjoner for matetikk. Nå er også sjømat kommet i fokus, med spørsmålet: Er fisken fanget bærekraftig uten skade på økosystemet?

Figur 1.5.6.1

Modellberegnet bestandsutvikling av reke basert på data fra norske og russiske tokt samt fiskeridata.

Estimated stock trajectory of northern shrimp based on data from the Norwegian-Russian research survey and data from the fishery.

Figur 1.5.6.2

Utvikling av rekefangster. Development of catches of northern shrimp. Red part of bars shows Norwegian catch, blue part Russian, and green part other countries.

Foto: MAREANO

Reke

Pandalus borealis

Familie: Pandalidae

Maksimal størrelse: 16 cm og 20 g

Levetid: Maksimalt ~10 år

Leveområde: Hele Barentshavet, oftest på 200–500 m dypde

Gytemråde: Barentshavet

Gytetidspunkt: Juni–oktober (eggene klekker i mai–juni)

Føde: Organisk materiale, åtsler, små krepsdyr, mark osv.

Kjønnskifte: Reken er først hann, men skifter kjønn og blir hunn når den er 4–7 år

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2007: 50 000 tonn

KVOTERÅD 2008: 50 000 tonn

FANGST 2007: Ca. 30 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2005:

Førstehandsverdi 680 mill. kroner

Reke er den viktigste skaldyrressursen i Nord-Atlanteren, hvor den understøtter et fiskeri på omkring 450 000 tonn årlig. Arten finnes også i de kaldere delene av Stillehavet. Reke er mest vanlig på 100–700 m dyp, men finnes både grunnere (opp til 20 m) og dypere (900 m) i temperaturer mellom 1 og 6 °C.

Om dagen står reken ved bunnen hvor den hviler eller beiter på organisk sediment, små krepsdyr, mark osv. Om natten beveger den seg opp i vannsøylen for å beite på svermene av dyreplankton. Horisontale vandringer er mindre vanlig, men eggbærende hunner har tendens til å bevege seg mot grunnere vann rundt klekking. Reke er selv føde for mange fiskearter, spesielt torsk og blåkveite, men er også blitt funnet i magen på sel.

Når reken kjønnsmodnes, blir den først til hann. Senere, når reken er 4–7 år gammel,

Rekefisket er et av de få fiskeriene som faktisk følger FAOs føre-var-prinsipp og scorer derfor høyt på bærekraftig utnyttelse. Når det gjelder negative effekter på andre arter, kan et uregulert rekefiske ha problemer med bifangst av fiskeyngel, fordi reker fanges med småmasket trål. I barentshavfiskeriet er dette løst med bruk av sorteringsrist i trålene, som fanger opp og sender det meste av fiskeyngelen tilbake i havet. Fiskefelt med mye fiskeyngel stenges dessuten helt for fiskeri med reke-trål.

Rekefisket er således klar for “det grønne merket”, og det vil i nærmeste fremtid bli arbeidet for å få det ferdig dokumentert og godkjent. I mellomtiden kan den bevisste forbruker med god samvittighet sette tenene i en norsk reke.

Northern Shrimp

The landings of northern shrimp (*Pandalus borealis*) from the Barents Sea have varied between 30,000 and 130,000 tonnes. Norwegian vessels take about 90% of the catches, while vessels from Russia and the EU account for the rest. In 2006 total landings amounted to about 40,000 tonnes.

The 2007 stock assessment indicated that the stock has been exploited in a sustainable manner and has remained well above precautionary reference limits throughout the history of the fishery. The advised TAC (quota) for 2008 was 30,000 tonnes.

skifter den kjønn og blir til hunn. Alder ved kjønnskifte øker jo lenger nord reken lever. Den kan bli opptil 10 år gammel og nå en lengde på 15–16 cm.

I Barentshavet gyter reken i juni–oktober. Eggene ligger festet mellom beina på undersiden av hunnen til rognen klekker i mai–juni året etter. En gjennomsnittlig hunn bærer omkring 1700 egg. Når disse klekkes, flyter larvene til de øverste vannlagene hvor de beiter på småplankton.

Når reken skal vokse, kaster den det ytre skjellet – rekeskallet. Når reken kravler ut av sitt gamle skall, begynner kroppen å ta opp vann og øke i størrelse før det nye bløte skallet begynner å bli hardt. Den egentlige veksten foregår så gradvis ved at det absorberte vannet erstattes av vev. Hunnene, som bærer eggene “limt” til skallet, kan kun vokse når de ikke bærer egg.